

NAVODILO PRED ZAČETKOM ORTODONTSKEGA ZDRAVLJENJA za starše , otroke in mladostnike

ORTODONTSKO ZDRAVLJENJE NI OBVEZNO, JE MOŽNOST, KI JO LAHKO IZKORISTIMO Z NAMENOM ZAGOTOVITVE BOLJŠEGA ORALNEGA ZDRAVJA IN VIŠJE KVALITETE ŽIVLJENJA.

Cilj ortodontskega zdravljenja je doseči pravilno oblikovano in skladno delujoče zobovje, ter zagotoviti pogoje za skladno rast in razvoj čeljusti in obraza.

Ortodontsko zdravljenje je mogoče pričeti pri osebi, ki :

1) ima zdrave zobe in obzobna tkiva

Potrebo po ortodontskem zdravljenju oceni osebni zobozdravnik (v ta namen izda napotnico), vendar šele potem, ko ima otrok popravljene vse zobe, zdrave dlesni in ko oceni, da si zna pravilno čistiti zobe. Pouk pravilnega čiščenja se izvaja po šolah in v okviru preventivne dejavnosti mladinskega zobozdravstva. Lahko se ga izvede tudi v ortodontski ambulanti, vendar boste morali stroške nositi sami.

2) v ustih nima znakov nezadostne ustne higijene (zobne obloge, ki se obarvajo; vneta dlesen ob zobeh, ki je znak nerednega čiščenja zob, čeprav so zobje morda ob obisku čisti.). Pri manjših otrocih je pri slednjem seveda potrebna pomoč staršev. **Brez pravilne in natančne ustne higijene namreč ortodontskega zdravljenja ni mogoče pričeti, saj lahko pride do zapletov. V takih primerih ortodont zdravljenja ne more in ne sme pričeti in se z vsemi tveganji (zdravstvenimi in tudi finančnimi) preloži na kasnejše obdobje, ko bo to mogoče.**

3) je pripravljen sodelovati in upoštevati ortodontova navodila. To je pomembno predvsem pri prizadevanju za odpravljanje funkcionalnih motenj (npr. drži odprtih ust, če je ne odpravimo, nadaljnja terapija tudi z nesnemnim aparatom ne bo uspešna!!)

Na podlagi česa se ortodont odloči, kdaj je najprimernejši čas za začetek zdravljenja:

1) razvojno obdobje osebe

2) narava in teža nepravilnosti

(POMEMBNO!: Meritve na modelih, ki določajo težo nepravilnosti in tudi plačnika zdravljenja morajo biti opravljene do dopolnjenega 16. leta starosti, lahko pa se opravijo šele, ko so zagotovljeni vsi pogoji za začetek zdravljenja; po 16. letu in pri lažjih nepravilnostih obvezno zdravstveno zavarovanje ni več plačnik zdravljenja.)

Od slednjih dveh postavk je odvisna vrsta zdravljenja, tip aparata, čas trajanja zdravljenja, itn.

Kontrolna skupina: dokler niso izpolnjeni vsi pogoji za začetek zdravljenja, je otrok vključen v tako imenovano kontrolno skupino, kar pomeni, da prihaja na kontrolne preglede na daljša časovna obdobja. V tem času se lahko po potrebi predpišejo enostavni ukrepi (npr. predčasna odstranitev mlečnega zoba) ali vaje ter enostavnejši konfekcijski pripomočki s katerimi lahko preusmerimo rast in razvoj in preprečimo nastanek nepravilnosti ali vplivamo na to, da se razvije v manjši meri.

Zdravljenje z aparatom: poznamo **snemne** (potrebno jih je nositi podnevi najmanj 2-3 ure in ponoči, po potrebi pa tudi cel dan; pri hranjenju se aparat odstrani iz ust, hrani se v škatlici, čisti z ščetko pod tekočo vodo; **na kontrolni pregled se jih prinese s sabo**) in **nesnemne (fiksne) aparate**, pa tudi **kombinirane**. Pri slednjih dveh aparatih si je potrebno priskrbeti **dodatne pripomočke za čiščenje in vzdrževanje zdravih zob in dlesni**. Za vse aparate je natančno določeno in predpisano, kdaj se lahko določena vrsta aparata uporabi (**Strokovne indikacije in Pravila plačnika**, če je to Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije-ZZZS) Nesnemni aparati se razlikujejo glede na materiale, iz katerih so in po načinu delovanja. Pri novejših, predvsem SL sistemih stroški, kadar je plačnik ZZZS, niso v celoti pokriti z obveznim zdravstvenim zavarovanjem in so potrebna doplačila. Ortodontsko zdravljenje lahko poteka v eni ali več fazah, ob uporabi enega ali več aparatov. Večinoma se nepravilnost izboljša ali popravi v dveh do treh letih, lahko pa traja tudi dlje.

Tveganja ortodontskega zdravljenja so: poškodba zobnega živca, skrajšanje korenine, vnetje dlesni, poškodbe sklenine. Ortodontsko zdravljenje se odsvetuje tudi pri zobeh z oslabiljeno in poškodovano sklenino, saj obstaja večja možnost poškodb (npr. odlom sklenine), pa tudi pri določenih bolezenskih stanjih, alergijah in vnetjih v ustni votlini.

Kontrolni pregledi oseb, ki že nosijo aparat, so namenjeni aktivaciji, prilagoditvi aparata in zamenjavi določenih delov aparata. Pregledi pacientov z nečistimi zobmi niso mogoči, zato priporočamo, da **s sabo na kontrolni pregled vedno prinesejo tudi pripomočke za vzdrževanje ustne higijene**. Kadar je »v profesionalno čiščenje zobnih oblog in zaščito zob in dlesni med zdravljenjem prisiljen ortodont, da sploh lahko zamenja elemente aparata in prepreči vnetne zaplete«, ti stroški bremenijo pacienta oz. starše. **Kadar se med zdravljenjem pojavijo znaki**

neredne ustne higijene (testna tekočina trikrat pokaže zobne obloge) in se dlesni vnamejo, je ortodont dolžan ortodontsko zdravljenje predčasno prekiniti in aparat odvzeti oz. sneti. Za preostale nepravilne zobe in morebitne razmake med zobmi, kadar je bilo potrebno pred namestitvijo aparata odstraniti kakšen stalni zob, ortodont ne odgovarja. Nadaljevanja zdravljenja in ponovna namestitvev aparata ni več mogoča v breme obveznega zavarovanja, oz. se zdravljenje podraži in podaljša.

POMEMBNO !

Ob vsaki negotovosti (odlepljenje ali poškodovanje aparata, neobičajna bolečina) je potrebno takoj obvestiti ortodonta (po telefonu; tudi izven delovnega časa vse nujne klice beleži odzivnik-po nagovoru in pisku pustite podatke:ime, tel.številko, posneta pa so tudi navodila v primeru daljše odsotnosti ortodonta).

Zdravljenje je končano, ko to ugotovi ortodont, vsekakor pa ne prej kot eno leto po snetju aktivnega aparata (**obdobje vzdrževanja zob v novi legi .retencija**) Lepo poravnani zobje, ki jih vidi pacient oz. starši, še ne zagotavljajo stabilnosti. V ta namen je potrebno določen čas nositi še **snemni retencijski aparat ali retencijsko žičko za ohranjanje lege zob** (včasih tudi več let ali trajno, posebej pri še obstoječih nepravilnih funkcijah , npr. drži odprtih ust, ali pri večjih čeljustnih neskladjih oz. kadar ocenimo, da bi lahko izraščajoči modrostnik vplival na lego sprednjih zob). Trajni retencijski pripomočki se kontrolirajo enkrat letno oz. po potrebi, saj razmere v ustni votlini z leti spreminjajo in so prilagoditve občasno potrebne. Popravljanje ali ponovna izdelava novih retencijskih pripomočkov, kadar je to potrebno izven garancijske dobe (eno leto po snetju aktivnega aparata) ali zaradi sprememb v ustni votlini (nove plombice, neredno nošenje, nabiranje trdih zobnih oblog) in tudi stroški trajnega vzdrževanja bremenijo pacienta oz. starše.

Seznanjen sem s tem, da lahko ob neupoštevanju navodil, nerednem prihajanju na preglede in slabi ustni higieni pride do poškodb na zobeh in obzobnih tkivih in da je ortodont v tem primeru dolžan prekiniti ortodontsko zdravljenje ter za nastale poškodbe ne odgovarja. Nadaljevati zdravljenje pa je kasneje ponovno mogoče le ob plačilu stroškov nadaljnjega zdravljenja, zdravljenje pa se tudi podaljša. Pristanem na uporabo fotografiranja in snemanja, ki je sestavni del ortodontskih preiskav. V času trajanja ortodontskega zdravljenja se bom /se bo moj otrok/ redno udeleževal preventivnih pregledov zob pri osebnem zobozdravniku vsaj enkrat letno in skrbel za to, da bodo zobje in obzobna tkiva pravočasno pozdravljena.

Seznanjen sem z možnimi doplačili tekom ortodontskega zdravljenja :

(to so storitve, ki jih ni v naboru ortodontskih storitev plačnika ZZZS)

- nadstandardni materiali pri nesnemnih aparatih (SL-sistemi, beli nosilci, žičke)
- pouk pravilne ustne higijene ter kontrola zobnih oblog z barvilom
- profesionalno čiščenje zobnih oblog med zdravljenjem, kadar je zaradi njih prišlo do vnetja (v tem primeru so potrebni tudi pogostejši obiski, kar zdravljenje podraži)
- zaščita zob s fluorovimi raztopinami in premazi kot preventiva kariesa
- gumice, pomožni materiali.

*(cene so objavljene v aktualnem ceniku v čakalnici naše ambulante)

Dovoljujem uporabo fotografij zob / obraza / rtg v medicinsko znanstvene namene ter na spletni strani www.ortodontijams.si (brez os. podatkov) DA / NE

Datum: _____ Podpis pacienta : _____

Podpis staršev oz. skrbnikov: _____

Več informacij na www.ortodontijams.si